

Wereldzeilers op de terugweg

‘Het grote ZIJN’

Minimaal een jaar zijn ze op zee geweest, de oceaanzeilers die we treffen op de Azoren. Het is de laatste stop voor ze terugkeren op het Europese vasteland. In de marina van Horta, een kleine 1000 mijl uit de kust van Portugal, vertelden ze ons over hun *drive*, hun ervaringen en de levenslessen van hun wereldreis.

Tekst **Koen van Santvoord** Fotografie **Maarten Noordijk**

1 STEPHEN (67) & MARIA (60)

Woonplaats/thuishaven: Barneveld/Zeevolde
Schip: Van de Stadt 49 Tasman
Vorige stop: Salvador da Bahia (Brazilië)
Reisduur naar Azoren: 3300 zM, 31 dgn
Onderweg: 4 jaar
Route: rond de wereld
Mooiste stop: Chagos (onder de Malediven) en San Blas (Panama)

Stephen en Maria Boonzaaijer zijn reizigers, geen toeristen. Vier jaar lang hebben ze de wereldzeeën bevaren, zonder de drang te voelen om alle bezienswaardigheden te bekijken. 'Het gaat om *zijn*, niet om *doen*,' vat Stephen zijn levensfilosofie samen. 'Onderweg hoorden we vaak: "Jullie hebben iets gemist, want je hebt dit of dat niet gezien." Maar we *waren* er. Dat was voldoende.' Als we Stephen en Maria in de haven van Horta op hun een boot treffen – een zelfgebouwde Van de Stadt van 49 voet – zijn ze aan het schaken onder het genot van een wijntje. Zo brengen ze graag hun avonden aan de wal door. Overdag zijn ze vaak aan het schrijven, ieder op hun eigen laptop. Stephen, gepensioneerd psycholoog, schreef aan drie boeken over filosofie, biologie en psychologie. Maria, die haar baan als dramadocente opzegde om deze reis te maken, schrijft columns en houdt een weblog bij. 'Andere zeilers denken soms dat we een spookboot zijn,' zegt ze lachend. 'We zijn er wel, maar ze zien ons niet. We zitten soms uren te schrijven in de boot. Dat is genieten.' De tocht van Brazilië naar de Azoren was het langste traject van hun wereldreis: liefst 31 dagen waren ze onderweg, met een korte stop op Fernando de Noronha. 'Die lange tochten zijn het mooist,' zegt Stephen. 'Je zeilt een paar weken en doet verder niets. Je leeft alleen maar in het "nu".' De reis schenkt innerlijke rust, zegt Maria: 'Je bent

één met het water, de wind en de hemel. Je hebt veel tijd om na te denken en met elkaar het gesprek aan te gaan. We hebben onze relatie enorm kunnen verdiepen.' Als ze iets geleerd hebben van deze reis, is het wel dat ze niet meer terug willen naar de Nederlandse hectiek. Stephen: 'Europa is een gekke wereld. De stress, de druk, het geleefd worden door je agenda... Die stress heb ik nergens anders gezien. Niet in Australië, niet in Thailand en ook niet in Brazilië. *Efficiency* kennen die landen weer veel minder, maar het mooie is wel dat de mensen daar tijd voor je uittrekken.'

Ieder jaar pakte Stephen met kerst het vliegtuig terug naar Nederland, om kinderen en familie te bezoeken. 'Ik probeer afstand te houden van de jachtigheid in Nederland, en het ritme van de zee vast te houden,' zegt hij. 'Ik hield het drie, vier weken vol. Daarna werd ook ik weer meegesleept in afspraken en agenda's. Ik was blij als ik weer terug kon.' Doordat ze hun schip vanaf casco hebben gebouwd, kennen ze het door en door. Kleine mankementen heeft Stephen zelf kunnen repareren. 'We hebben veel van deze boot geveerd,' zegt Maria. 'We hebben met dik 35 knopen wind gevaren zonder een rif te steken. We waren wat naïef. Het eerste rif hebben we pas gestoken toen we een half jaar onderweg waren. Bij Madeira hebben we buien gehad en ging de fok bak. We hebben wat kleine schades gehad onderweg en een zeil verspeeld, maar verder is het uitstekend verlopen.' Ze benadrukt hoe belangrijk het is om goed voor jezelf te zorgen. 'We namen ladingen fruit mee aan boord. En onderweg ving we vis.' Waarom ondernamen ze deze reis? Wat zochten ze? 'Voor je dood gaat wil je toch de aarde gezien hebben?' vraagt Stephen retorisch. 'We zijn op plekken geweest waarvan je denkt: dat ik dit mag meemaken. Het stemt je gelukkig. Die schoonheid vergeet je je leven niet.' Zoals de ongerepteheid van de San Blas-eilanden bij Panama of de onverstilde

Doordat ze het schip van casco opgebouwd hebben, kennen ze het door en door

Girisch ontkracht de aanname dat solozeilen alleen voor bikkels is

schoonheid van Chagos, 300 mijl onder de Malediven. 'Ook Niue is heel bijzonder,' vult Maria aan. 'Zeker als je beseft dat het helemaal uit koraal is opgebouwd. Maar ook de cultuur die we onderweg aantreffen is indrukwekkend. De tempels, de offerbakjes met bloemen in de havens in Indonesië... Dat geeft deze reis een spiritueel karakter.' Aanvankelijk wilden ze drie jaar wegblijven. Het werden er vier. Stephen: 'En dan nog hoorden we van andere zeilers: "Jullie gaan te snel." We kwamen mensen tegen die een jaar in Tonga bleven.' Veel hebben ze nog niet gezien. En vastroesten in Nederland willen ze niet. Daarom weten ze nu al: ze gaan nog een keer de wereld rond.

2 HANS GIRISCH (61)

Woonplaats/thuishaven: Groningen/Workum
Schip: Vancouver 28
Vorige stop: Tortola (Britse Maagdeneilanden)
Reisduur naar Azoren: 2650 zM, 27 dgn
Onderweg: 1 jaar
Route: Atlantische Oceaan
Mooiste stop: Dominica

Hans Girisch is een man van weinig woorden. Hij heeft een solotocht van een jaar in de benen, maar grote woorden om de schoonheid van wat hij zag te beschrijven, gebruikt hij nauwelijks. Je kunt Girisch, gepensioneerd biologieleeraar, met recht een stille genieper noemen. Zijn hele leven zeilt hij al. 'Op m'n twaalfde begon ik op de Friese meren. Door mijn werk had ik lange vakanties: iedere zomer trok ik er zes weken opuit. De afstanden die je aflegt worden steeds langer; het gaat geruisloos.' Dat hij na zijn pensionering een lange zeiltocht zou maken, stond haast in de sterren geschreven. 'Ik heb deze reis een jaar lang voorbereid. Toen ik met vervroegd pensioen ging, ben ik vrij snel vertrokken. Je moet niet te lang wachten; je moet het fysiek nog wel aankunnen.' De Golf van Biskaje was een belangrijke test. Hij was er nooit eerder geweest en de omstandigheden waren zoals gevreesd: harde wind en veel deining. Maar hij merkte al

gauw dat de zelfstuurinrichting goed functioneerde, en dat gaf vertrouwen. Langzaam bouwde hij zijn reis op. 'Je begint met kleine afstanden. De eerste grotere tocht, naar Madeira, duurde vijf dagen. Van La Gomera naar de Carieb was 25 dagen; mijn eerste lange oversteek. Dat is wat spannender, maar toch niet anders dan ik had verwacht.' 'Het mooiste is als het gewoon loopt. Dat de boot zichzelf stuurt. Je ziet niets anders dan de zee, dat is bijzonder. Je ziet vliegende vissen op het dek liggen, dolfinen die met je boot mee zwemmen. Ondertussen lees je een boek, rook je een sigaret. Het is klein geluk, weg van de drukte.' Fysiek is zijn reis niet zwaar, ontkracht Hans de gedachte dat solozeilen alleen iets is voor bikkels. 'Ik slaap al met al zeven uur per dag. Het is vooral lastig als je 's nachts een zeil moet wisselen of moet reven. Of als de wind draait en je de koers moet aanpassen. Door mijn windvaanstuurinrichting hoef ik nauwelijks aan het roer te staan, dat maakt het een stuk makkelijker. Ook koken is geen probleem. Ik heb een grote voorraad gevriesdroogd voedsel aan boord.' Natuurlijk was zijn tocht niet van spanning gespeend. 'Een paar keer heb ik een enorme golf over mijn schip gekregen. Ik hing zo scheef dat ik dacht dat ik zou omslaan.' Maar echt groot onheil is hem bespaard gebleven. Hij moest een grootzeilval vervangen, zijn startmotor is vernieuwd en op Sint-Maarten heeft hij de anti-fouling van de kiel laten vervangen. Het alleen zeilen heeft risico's, daar is de vrijgezel zich van bewust. 'Maar ik denk er niet te veel bij na. Ik kan midden op zee e-mails sturen, en voor noodgevallen heb ik een epirb aan boord.' De communicatiemiddelen blijken

‘Het gaat om het **zijn**, niet om het **doen**’

‘Europa is een gekke wereld’

vooral ter geruststelling van het thuisfront. ‘Een tijdje heb ik, midden op de oceaan, via de marifoon contact gehad met een Duitse zeiler, maar je hebt elkaar niet zoveel te melden. Het werd een verplichting, iedere dag om vijf uur. Ik ben ermee gestopt.’

Alleen zeilen is allesbehalve saai, benadrukt hij. ‘Een dag gaat snel voorbij. Je bent bezig, druk aan het navigeren, klusjes doen, lezen. Maar niet iedereen kan er tegen. In Portugal trof ik een gepensioneerde Duitser. Zijn hele leven droomde hij van deze tocht, maar hij werd verscheurd door heimwee. Vlak voor de oversteek is hij omgedraaid.’

Met genoeg denkt Hans terug aan Dominica, het eilandje in het Caribisch gebied dat nog niet is opgeslokt door

het toerisme. ‘Eigenlijk ben ik niet zo’n tropenmens. Ik kan niet zo goed tegen de hitte en op den duur is de omgeving niet meer zo verrassend.’

‘Het mooie van de Azoren is dat er geen huurvloot is; je zit met gelijken onder elkaar. Het is minder commercieel, er zijn geen cocktailbars en disco’s. De rust spreekt me erg aan, en ik heb hier erg leuke mensen ontmoet.’

Na de Azoren keert Hans huiswaarts, nieuwe plannen tegemoet. Zijn volgende reizen voeren hem langs rustiger oorden, zoals Schotland en Noorwegen. Wat heeft hij geleerd van deze reis? ‘Je leert de tijd te nemen voor dingen. En door mijn pensioen kom ik sowieso in een andere levensfase, waarin je minder door je agenda wordt geleefd.’

3

**HUGO ATTEMA (43),
SIGRID V/D BROEK (40),
BRITT (5) & QUINT (3)**

Woonplaats/thuishaven: Breukelen/Workum
Schip: Van de Stadt 40
(geheel zelf gebouwd)
Vorige stop: Bermuda
Reisduur naar Azoren: 1800 zM, 14 dgn
Onderweg: 1 jaar
Route: Atlantische Oceaan
Mooiste stop: Bahamas

Terwijl de kinderen zich binnen vermaken met de verkleedkist, blikken Hugo en Sigrid in de kuip terug op hun zeilreis, die na een klein jaar zijn einde nadert. ‘We vinden het niet erg om terug te gaan,’ zegt Sigrid. ‘Maar deze tocht smaakt zeker naar meer. We kwamen mensen tegen met pubers aan boord, en ook dat ging prima.’ Hun kinderen zijn nog jong, vijf en drie, maar zeilen met kinderen aan boord blijft iets bijzonders. Sigrid: ‘Als zij goed in hun vel zitten, gaat het met ons ook goed. In de Carieb is het makkelijk: er is altijd zon en strand in de buurt. Op de meerdaagse tochten moet je zelf voor variatie en verrassingen zorgen. Je laat ze kiezen met eten, gaat ▶

Zeilen met kinderen vraagt om creativiteit

‘Ik moet me niet meer gek laten maken’

De kinderen passen zich makkelijk aan hun steeds veranderende omgeving

koekjes met ze bakken. We hebben het “duizendmijltoetje” geïntroduceerd, en voor de moeilijke momenten hebben we een verrassingszak met kleine cadeautjes. Bij mooi weer bouwen ze hutten, bij lastig weer liggen ze soms uren op de bank te slapen. Ze passen zich heel makkelijk aan.’

Voor tochten langer dan een week regelden ze opstappers: vrienden die geloot hebben welk traject ze mee mochten varen. Het ritme aan boord is strak. Eten om zes uur 's avonds, daarna gaan de kinderen naar bed. Hugo vaart tot middernacht, de opstapper vaart door tot half vier, en daarna neemt Sigrid het roer over. ‘De ochtend is heel mooi. Het is stil om je heen, je ziet de zon opkomen en ondertussen maak ik brooddeeg. Als Hugo wakker wordt, ruikt het naar vers brood.’

Hugo en Sigrid bouwden hun schip zelf, voordat ze kinderen hadden. Vijf jaar lang stopten ze al hun vrije tijd in hun Van de Stadt 40. Ze zeilden veel in Scandinavië en Bretagne, maar wilden graag langer weg. Sigrid: ‘Aanvankelijk wilden we zes maanden op reis, maar dan moet je net zoveel regelen als voor een heel jaar. Uiteindelijk heb ik mijn baan als marketingmanager opgezegd. Hugo, die werkt als software engineer, heeft onbetaald verlof kunnen opnemen.’

Schipper Hugo zet de routes uit. ‘Het traject tussen Bermuda en de Azoren was best lastig. We hebben een tactische keuze gemaakt door van twee depressies gebruik te maken om een derde voor te blijven. Dat is goed gelukt. Daarna kwamen we in kalm weer terecht.’ Onderweg naar Horta kwamen ze wisselende omstandigheden tegen. Soms hingen er onweersbuien rond de boot, dan weer was het windstil en moest er urenlang gemotord worden. Heerlijk was die dag waarop ze de spinnaker van honderd vierkante meter konden hijsen en met acht knopen richting Azoren surften.

Indrukwekkend zijn ook de dolfinen die minutenlang met de boot mee zwemmen. Maar bovenal waardeert Hugo de rust tijdens de reis: het lijkt een gevoel dat vroeg of laat van alle oceaanzeilers bezit neemt. ‘Toen ik werkte was ik altijd druk. Nu heb ik al een jaar geen mobiel op zak. Als op het terras een telefoon afgaat, zie ik iedereen naar zijn broekzak grijpen, terwijl ik denk: “Die is niet van mij.” Heerlijk!’ Ik moet ervoor waken dat ik me niet meer gek laat maken als we thuis zijn.’

Ook voor het gezin is de reis goed, merkt Sigrid. ‘We zijn heel hecht geworden. Ik heb de indruk dat de kinderen zich heel goed ontwikkelen, en ook voor onze relatie is het goed. We komen veel meer aan elkaar toe. Als de kinderen in bed liggen, voeren we hele goede gesprekken met elkaar.’

Sigrid gooit het over een andere boeg als ze straks weer thuis zijn. ‘Ik had een drukke baan met drie uur reistijd per dag. Ik was 's avonds pas om half acht thuis. Dan had Hugo al gekookt en gegeten, en lagen de kinderen in bed. Met een beetje geluk kon ik nog net een verhaaltje voorlezen. Dat leven wil ik niet meer. Het samen zijn met het gezin is me veel waard. Iedereen weet het, maar je realiseert het je pas als je dat ritme eenmaal doorbroken hebt. Welke baan ik ook neem, het moet dichtbij huis zijn.’ Ongemerkt zijn Hugo en Sigrid een voorbeeld voor anderen. Hugo: ‘We hebben zo vaak van andere mensen gehoord: “Wat jullie doen is zo dapper, hadden we het zelf ook maar gedaan”.’

4 | TIM (34) & STEFFI (32) MEYER-KÖNIG

Woonplaats/thuishaven:	Flensburg (Duitsland)
Schip:	Waarschip 1010
Vorige stop:	Bermuda
Reisduur naar Azoren:	1700 zM, 13 dgn
Onderweg:	1 jaar
Route:	ronde Atlantische Oceaan
Mooiste stop:	Bequia (Grenadines)

Wat opvalt in de haven van Horta is dat er geen poenerige jachten liggen. De marina is meer het domein van de natuurminnende oceaanzeiler dan van de nieuwe rijke die wil pronken met zijn bezit. Vandaar dat de rode Waar- ▶

schip 1010, hoe klein ook voor een oceaanhaven, nauwelijks detoneert. Het oer-Hollandse schip vaart onder Duitse vlag, maar heeft een Nederlands sprekende bemanning aan boord. 'We zijn altijd wég geweest van een Waarschip 1010. De lijnen zijn zo mooi,' zegt zeilster Steffi. Haar man Tim komt naar buiten, de rug gebogen. 'Boten waarin je kunt staan kunnen we niet betalen.' Een jaar geleden vertrokken ze uit het Noord-Duitse Flensburg voor een rondje Atlantische Oceaan, waarin ze onder andere Kaapverdië, de Carib, de Bahamas en Bermuda aandeden. Steffi stopte met haar werk. 'We wilden niet het vaste patroon volgen van school, studie, werk, huis en kinderen. We droomden altijd al van een lange zeilreis, er samen op uit trekken.' Tim, die net als zijn vrouw scheepsbouwkunde studeerde, heeft een eigen bedrijf. 'Mijn zakenpartner vond het goed dat ik een jaar wegging. Maar anders had ik er mijn bedrijf voor willen opgeven.'

Het leven op de oceaan maakte een grote indruk. Tim: 'Je komt dicht bij de natuur. Iedere nacht zie je die enorme sterrenhemel boven je en langzaam ontwikkel je een gevoel voor de sterren, de maan en de zon. Je weet precies waar de maan zal staan de volgende dag. Ook is het mooi om te zien als het pikdonker is en het water fluorescerend oplicht. Vaak zie je dolfijnen als een sliert van vonken over het water scheren.' Ook zoets eenvoudig als een gevangen dorade maakte indruk. 'Die vis heeft zulke prachtige kleuren. We hadden al respect voor de

natuur, maar op zo'n moment besef je dat eens te meer.' Steffi: 'De mooiste tijd is tussen vijf en acht 's middags. Dan is de hitte weg en zitten we samen in de kuip muziek te spelen. Tim op z'n gitaar, ik op m'n viool. Dat is echt genieten.'

Eerst draaiden ze diensten van drie uur, maar dat werkte niet. 'Je kon nooit echt lekker rustig slapen,' zegt Tim. 'Met diensten van zes uur kan dat wel. We gebruiken een automatische stuurinrichting, dat werkt perfect. Tijdens de wacht kun je lekker binnen zitten of in de kuip. Ieder kwartier zet je de eierwekker en kijk je even om je heen. Op de oceaan zijn de golven zo langgerekt dat je soms een minuut moet wachten voordat een golf is weggerold, pas dan kun je de verte in kijken.'

Mooi is het om te zwemmen in de oceaan, zegt Steffi. 'Een touw aan de boot, je duikbril op en helemaal alleen in die enorme plas water.' Maar de natuur was niet altijd even genereus. Met name rond Cuba spande het erom. Steffi: 'We hadden windkracht zeven, acht. Het regende, onweerde en werd snel donker. De golven beukten tegen ons schip, door de squalls zagen we soms helemaal niks. Dan voel je zoveel spanning in je lijf. Je bent bang dat de boot het niet houdt.'

Aan boord leerden ze lessen die hun leven veranderen. 'Het mooiste is dat we zoveel tijd met elkaar hebben', blikt Steffi terug. 'Ik wil geen baan meer bij een bedrijf. Ik wil veel meer tijd doorbrengen met Tim, in zijn bedrijf. Vroeger leefden we langs elkaar heen, zagen we elkaar bij het ontbijt en het avondeten. We hebben vrienden met veel geld die leven voor hun werk. Dat wil ik niet.'

Ook hebben ze geleerd wat hun afkomst waard is. Tim bracht zijn hele jeugd in Nederland door als zoon van Duitse ouders. Hij koos voor een studie in Duitsland, waar hij Steffi leerde kennen. 'We verlieten Duitsland met het idee: misschien ligt onze toekomst wel in Portugal, Spanje of nog verder weg. De Carib is prachtig, maar na drie maanden hadden we het gezien. We weten nu dat we wortels hebben, dat hebben we ons nooit gerealiseerd. We waarderen Duitsland en Nederland nu meer dan vroeger, ondanks de vele regeltjes. We verlangen ook weer naar de seizoenen, lekker binnen zitten met een dikke trui terwijl het buiten stormt. Je weet weer wat je aan huis hebt.' ■

Het beste leer je je eigen cultuur te waarderen, als je er ver vandaan bent